

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérméltetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 ft — k
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttór 4 hasábsopetisorsát 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, február 28.

42. szám.

Mi van a levegőben?

I.

(T.) A Metternich-es felsőházi diadal csakugyan elhittette a főrendekkel: hogy most aztán már a választásokon is diadalmaskodni fognak, csak akarni kell. Különösen pedig elhittette velük a „P. Napló“, a mely lap most már valószínűságon örjög, különben nem lehetné el magáról se, hogy akar milyen bolond dolgot beszéljen is össze, azt a közönség a „P. Napló“ érdekében és szép személt ért elhiszi. Különösen nem hihette volna pedig a „P. Napló“ azt, hogy a magyar főrendek Apponyi és Zichy féle fajtájának viselt dolgait már annyira elfelejtette a nemzet, hogy most már akár önkéntesen is megfoghatja magát a reakció ama hálójával, amely háló kifeszítésének és kezelésének tisztjét, évszázadok óta folytonosan a főrendi urak eme fajtája viselte, s kik ellen, a magyar arisztokraczia java részével együtt küzdött az egész nemzet. Mondom, nagyon bele lovgolta magát a „P. Napló“ a megbolondulásba, mely elmeállapotból aztán oly készletre tett szert, hogy még a nemzet gyomrát kőként megfekvő Zichyeknek és Apponyiaknak is kölesönözhetett belőle; kik a míg nem mozognak és meghúzzák magukat, addig csak elviselhetők, de a mint egyszer ők is a boldogját kezdik jární és a „P. N.“ üvöltése után rugdalózásához fognak, egy kis ideig csak türi, türi az ország a gyomrában kezdődő göresös kavargást, de a mint egyszer meggyőződik róla, hogy a kavargást a galandok mozgólódása okozza, hát fog találni olyan óv- és gyógyszerekre, melyek e mozgólódó ingredienciákat ártalmatlanokká fogják tenni. Mert a mint a nemzet meggondolásra jut annak: és aztán a nyulból lehet-e igazán jáger, és a krinolinból hőentráger? hát minél előbb el fog érni

ama meggyőződésig, hogy: abból bizony nem lehet! Éppen úgy nem lehet, a népet csordának tekintő feudális reakcióból demokraczia és azon tagjaiból kik 1848-ban még azt is megtagadták hogy magyarok, — nemzet barát!

Hát mondom, nagy, rettenetesen nagy, a megőrüléssel határos önámítás kell ahoz, hogy valaki egy benadrugulyázott lap által elhithesse magával: hogy ő most már nemzeti színben ragyog az ország előtt, s hogy az az ellenzék, mely a Tisza megbuktatására tör, egy Zichy Nándort akar maga fölé emelni Tisza helyett. Csak is egy benadrugulyázott lap táplálhatja az ő égő belsét e féle hűsítő reményekkel, s csak is oly főurak beszélthetik bele magukba azt a nadragulyát, hogy ők a Metterniches főrendiházi diadal által egyszerre népszerű emberek levének: kik a nép közt soha sem forogtak; kik a nép embereinek nézetét soha nem ismerték; kik a nép bajait soha nem érezték, s a népet folytonosan oly eszköznek tartották, mely a feudális főrendek jármát hordani van hivatta.

Itt az alkalom! — hitegeti most őket a „P. Napló“. — Itt az alkalom! A Metterniches diadal kedvező forgalomba hozta a reakció vezérférfiainak neveit a nemzet előtt. Meg kell hát ragadni az alkalmat míg a kijózanodás be nem következik s a gyűlölt nevek gyűlölt lobogók a hamis színpadi világításban a népszerűség zománcával bírnak. Most kell az ország nyakára hágni mikor ide tartja azt, mert megint évszázadok mulhatnak, míg egy ily kedvező alkalom kínálkozik.

Es a „P. Napló“ csakugyan lapátra ül, és sarkantyuba veszi a paripát. Kardnak gondolja kezében a pemecét, és forgatja a Tóti Dorkák, géczy boszorkák szisztémája szerint. Repül tiskön-bokron

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Franciscato a rablófőnök.

(Egy művésznő emlékeiből.)

Saint Felix beszélya.

(Vége.)

Csak most ismerem meg Franciscato volt, oly pompásan maszkirozva, hogy bármely színésznek is becsületére vált volna.

Arczáról a bajusz el volt távolítva, mi által az egészen lányos lett; a rablófőnök termete nyulánk, karcsu volt. Gyönyörűen megjárta egy jól kifejtett parasztlánynak.

Kocsi állt a ház előtt, melyre máhám fel volt pakolva. Felültünk és sebesen elhajtattunk a döcögő uton. Rosina mellettem ült, Malcolm pedig a kocsi alján guggolt és folytonosan rossz szeszélylvel vicsgorgatta fogait a leányra, kapkodva keze után, midőn az ingerkedően meg akarta simogatni.

— Hát annyira irigy vagy, hogy egy leánytól is félted urnődet? — beszélt Franciscato mosolyogva a kutyához.

Nekem, részemről, több bizalmam volt hozzá, míg férfi ruhában láttam. Így félttem, talán magamtól. Ki tudja? fiatal és könnyűvéru voltam s Rosina igen szép ifjú.

Egy utkanyarulatnál fényes sisakok és dárdahegyek tüntek föl. Egy csapat drago-nyos közeledett az uton.

— Ne féljen! — sugá Rosina, s látam, hogy szoknyája alatt keres valamit.

Mint később megtudtam, pisztolyai voltak ott.

A mi azt illeti, külső veszélytől nem félttem mellette. Sajátságos bátorságot öntött belém az ő nyugodt erélye. Azt hiszem, a háborgó tenger hátán egy törékeny csónakban sem félttem volna, ha ő ült volna mel-

lettem. Ugy biztam benne, ügyességében és erejében. Azt a képtelenséget is lehetőknek tartám, hogy erőszakkal is keresztül tudna vágni e csoport katonán, ha szükség volna rá.

Szerencsénkre nem volt rá szükség s így nem győződhettem meg, hogy lehetetlen még Rosina Franciscato sem bír végrehajtani.

A dragoonyosok vezetője, egy csinos fiatal hadnagy, megállítatá kocsinkat és kérdéseket intézett hozzánk, hogy nem látunk-e egy csoport rablót a merre jöttünk.

— De bizony láttunk! — szölt Franciscato vékonyított hangon s kaczerkódó pillantással, a mi mindkettő oly bámulásra méltóan sikerült neki, hogy engem is meglepett.

— Ugyan hol, rózsám? — kérde a hadnagy nevéden, s lováról áthajolva, megölelte a rablófőnököt a ki szemérmeskedve vonult el előle, mint a hogy a paraszt leányok szoktak, a mi inkább biztatás szokott lenni, mint igazi tiltakozás.

— Menjen, ne mókázzék! — szölt tré- fás durcássággal nézve a hadnagyr.

— Ne piritson meg urnőm előtt. Hát az uton láttunk, ott arra fel az erdők között.

— És nem támadták meg?

— Mi őket?

— Nem, önöket?

— Nem. Ugy látszott, hogy siettek.

— Nem vettek ki köztük valami vezér- féjét?

De bizony vettünk. — Én ismerem is. A Franciscato, ugy-e? Ott van velük.

— Milyen ember?

— Hát... egy rettenetes óriás. Szörnyü vasgyuró, nagy veres szakállal, iszonyu piros köpönyegben. Allig fel van fegyverkezve.

— Ugyan ugy-e? No, lelke, mi most

keresztül, felbomlott hajának seprü uszálya lobogóként csavarog a léghen, s nadragulyás fogatlan ajka lehelli a mérges gőzt. Felingerelt haramiákat, vasas németeket, serfőző legényeket, míg fel nem ismerik és be nem fenekelik egy hordóba, amíg meg nem fürditek meg nem hengergetik s viselt dolgainak eszeveszett-ségeiből az utókor számára komédiát nem írnak.

De hallatszának is már az ébredező hangok.

— Az ipartörvényjavaslat tárgyalása. Igen nagyérdékü ülése volt tegnap a képviselőház közgazdasági bizottságának. — Az ipartörvényjavaslatot tárgyalta s annak azon részére nézve, melyben a nézeteket legelágazóbbnak hitték. — értjük, a qualificatio kérdését, megállapodásra jutott, és pedig az eltérő nézetek azon compromissuma alapján, mely az iparegyesület munkálatában foglaltatik. Tisza miniszterelnök kijelentette, hogy a javasolt módosításokhoz a kormány is hozzájárul. E megjegyzést az iparosok bizonyára országsszerte örömmel fogadják.

— A faji és felekezeti izgatók a belügyminiszter — mint már tegnap táviratunk is tudatta — az ország összes törvényhatóságaihoz a következő körrendeletet intézte:

Az ország különböző részeiből azon értesítést vettem, hogy a fajok és felekezetek közötti gyűlölség terjesztésére és ez uton az azok békés együttélésének megzavarására vonatkozó izgatások újabb időben ismét megkezdődtek és részint lelkiismeretlen öntudatossággal, részint bünyös meggondolatlansággal folytattatnak.

Ezen körülmény kötelessé emmē teszi, hogy vonatkozva 1882-ik évi október hó 2 ról 3397. eln. szám alatt, valamint 1883-ik évi augusztus 28-áról 3484. szám alatt ki-

ellene megyünk. Köszönöm a tudósítást. Hanem ez még nem elég?

— Hát mi kellene még?

— Egy csók, kicsikém, azokról a piros ajkáról. Urnőm engedelmevel.

Majd elvettem magamat. Hanem Rosina komolyan vette.

— Milyen rossz csontok ezek a tiszt urak! — mondá, — Hanem hát jól van. Hajljon hát ide.

A tiszt áthajolt lováról, a rablófőnök felemelkedett egy kissé ülésében, s elcsattant a csók, mely után a tiszt jóízűen törle szét bajuszát.

— Így angyalom! — mondá. — Most már: passirt. Előre! — kiáltott csapatának, s elvágattak.

— Derék fiu! — szölt Rosina utána nézve. — Ha valamikor elfognak, soha sem kívánok más által elfogatni. Ez megérdemli, hogy elfogja Franciscato. Milyen dühösen tud csókolni.

Kötényével törölgeté száját.

— Hanem nem tudja hogy mily közel állt a halálhoz! — folytató tovább, miközben pisztolyait megigazítá.

Határtalan érdeklődéssel néztem rá. Valósággal bámultam e rendkívüli embert, a ki bátran beillhetett bármely lovag regénybe hősnék.

Szerencsémre ő nem vette észre elragadtatásomat, vagy nem akarta azt most már felhasználni.

Mintegy két órai ut után feltűntek Flórencz tornyai. Én csodálkozásomat fejezem ki, hogy oly hamar megérkezünk.

— Az erdőn át jöttünk, — mondá Franciscato, — a hol másoknak nem bátorságos az ut miattunk.

Nem messze a város kapujától megállítatá a kocsit és leszállott.

— Itt elválunk egymástól, — mondá szomoruan, — talán örökre. Engedje, hogy kezét megcsókolhassam.

dott körrendeleteimre is, ezennel felhívjam a törvényhatóságot arra, hogy a bármelyik hitfelekezet, vagy bármelyik a hazában levő faj irányában felmerülő izgatásokat a legéberebb figyelemmel kíséje, azokat esirájukban elfojtsa, magukat az izgatókat pedig — minden személyvologatás kizárásával — a törvény egész szigorával sújtsa, — illettőleg e célból az illetékes hatóság intézkedését minden egyes esetben haladéktalanul felhívja.

A megyei (városi) községi tisztviselők és közegek azonnal utasítandók, hogy ezen izgatások irányában a legnagyobb figyelemmel és erélylvel járjanak el és mindazt, mit e tekintetben tapasztalnak, vagy saját hatáskörükben tesznek, a törvényhatóságnak azonnal bejelentsek.

A törvényhatóságtól pedig elvárom, hogy jelen körrendeletem folytán tett intézkedéseiről mielőbb — a tapasztaltakról és az azok folytán tett rendelkezéseiről, esetről esetre hozzám tüzetetes jelentést tegyen.

Budapesten, 1884. évi február hó 24-én.

Tisza s. k.

— Az erdőlyrészi függetlenségi párt intéző bizottsága a választások szervezése tárgyában közelebből Haller Rezső elnöklété alatt értekezletet tartván, miután ott az orsz. gyűlési függetlenségi párt manifestum ügye is szóban forgott, az értekezlet teljes egyhangúsággal megegyezett abban, hogy miután ama manifestum nem bír program jelentőségével, emelöfgva bár annak igen sok passusa nem egyezik meg az értekezlet nézeteivel, még sem alkalmas arra, hogy az eddigi pártviszonyokat bármily tekintetben alterálja. A párt politikai céljai szabatosan vannak körvonalozva az 1881. június 2-án megjelent pártnyilatkozatban, s most is mint akkor, a bizottságnak minden tagja kijelentette, az azokhoz való szöguru ragaszkodását. Bármely oldalról jöjjön tehát az ezen pontokkal meg nem egyező vagy ellentétes tétel, azt az erdőlyrészi függetlenségi párt magáénak tekinteni nem fogja, s épen ezért az értekezlet el is határozta,

Megengedtem neki, aztán — magam sem tudom: miként? — azon vettem magam észre, hogy forró, szenvedélyes csókot nyomtam azokra a piros ajkakra; a melyeket az imént a hadnagy megcsókolott.

Franciscato az ut mellől egy narancsvirágot szakított le egy fáról s átnyújtá nekem.

— Tartsa meg ezt e nap emlékeül! — mondá. — És gondoljon néha rám. Ne feledje, hogy mindvégig jól és szavamhoz hűn viseltem magamat.

— Nem feledem! — suttogtam én elérzékenyülten s érzem, hogy köny gyűl szemimbe.

— Manuel biztosan járhat a városban, — szölt még a rablófőnök. — És tudja, hogy mit kell tennie. Isten áldja meg kegyedet. Gondoljon néha rám.

Ezt mondva, még egyszer intett kezével, aztán eltűnt az utat szegélyző fák között. Egy darabig még láttam piros szoknyáját eloragyogni a lombok közül, aztán eltűnt az is.

Csudálatos nyomást éreztem szívemben. Egy perczig azt hittem: jó volna utánna menni. osztani regényes, kalandos sorsát. lenni hű társnője vészben és viharban és szeretni őt végső lehelletig. Aztán Manuel megindítá a lovakat s nekem szembe jutott helyzetem. Szidtam magamat örült gondolatomért és megismogattam Malcolmot, mely a bandita üresen hagyott helyére mellém ugrott.

Szerencsén megérkeztem szállásomra, a hol nem nyugtalankodtak miattam, mert tudták, hogy kéjkirándulást tettem egy új ismerősömmel. Nem szöltam kalandomról semmit.

Manuel szó nélkül rakta le holmijaimat s borraralót nem fogadva el, sietve távozott.

En még pár napig maradtam Flórenczé-

hogyan említték pártnyilatkozatát ismét közzélni fogja.
A párt óhajtja a delegáció eltörlesztését, de a míg ezt foganatosíthatja, ha a körülmények úgy kívánják, a nemzet vagyonának és a polgárok védelmére a külügyi s a hadi politika ellenőrzésére, a párt elhagyva a távolmaradás meddő terét, a delegációban is elfoglalandja önálló helyét és saját terén, a delegációban is fogja megtámasztani a jelen rendszert és közös intézményeit.

Az egyptomi harcztérről.

Szüksémből jelentik: A csapatok tegnapielőtt megkezdte az előnyomulást és a Trinitatból négy mértföldnyire fekvő, Baker pasa épített erődöt elfoglalták. Az ellenség megfutamodott. Az erődöt e pillanatban ezer angol katona szállotta meg. Csütörtökön reggel folytatják az előnyomulást. Valószínűleg déltájban jutnak a csapatok az erődöt nyolcz mértföldnyire fekvő El-Teb közelébe, hol itközvetet várnak. Az ellenség számát 3500 emberre becslik.

Bullter délután megérkezett és haladéktalanul Trinitatba utazott, Hewett tenger-nagy még hajnalban elindult.

Baker pasa és Sartorius tábornok Trinitatba utazása óta az egyptomi tiszték nem viselik többé egyenruhájukat.

A „Seignalay“ és a „Du Chaffaux“ francia hadihajók a szukimiki kikötőben horgonyt vetettek.

A helyzet igen válságos. Az 1000 főnyi nubiai csapat török nemzetiségű tisztjei, — mely csapat a Trinitatba hajózást megtagadta, állásuktól való fölmentésüket kérték.

Az angol tiszték vezénylete alatt álló egyptomi zászlóaljnak ma parancsot kaptak, hogy Asszuaba induljanak. Az angol kormány azon fölszólításra, hogy Felső-Egyptomba két zászlóalj angol gyalogságot küldjön, még nem válaszolt.

VIDÉK.

Hajdu-Dorog 1884. febr. 24.

Tekintetes Szerkesztő Ur.

Más mulatni szerető szokásaként mi is mulattunk f. hó 16-án. Ugyanis a dorogi fiatalok Kánitz József uralával élőkön igen kedélyes, feszélytelen táncmulatságot rendeztek a helybeli „nagy vendéglőben“. Elérkezett a farsang beálta óta epedve várt est s 9/8 órakor megkezdte a bánya Dancos Petronella uralával, kit a rendezőség pompás róza-kamélia csokorral tisztelt meg, kezdetét vette a tánc s rágyújtottunk egy csárdásra s „Csicsóné“... stb. kedves dallama mellett mintegy 3/4 óráig jártunk. Következtek ezután a tóurok, mind kitűnő rendben; a négyeseket mintegy 25 pár táncolták.

A nagy szünet után pompás cotillon jegyeket osztogattak a bájos nők s körülbelül 1 óráig lejártak a lengyelkék. A jelen voltak közül sikerült feljegyeznünk: Damilovics Petronella bánya, Farkas Pálné s Lajosné, Végsőné, Gerevicsné, Angyalosné, Küzmös Imréné, Vehrenbeczkiné, Fejér Györgyné... stb.-a leányok közül: Orosz testvérek, Fejér Emma, Eötvös Margit, Orosz Juliska, Mócz testvérek, Zoltán Giza, Eötvös testvérek, Kanyuk Emilia, stb. kisasszonyok. Zenekarunk is jeles volt, mert itthoni ban-

ben. Egy délután ismét a Boboli-kertbe mentem, mely ez alkalommal szerföltött népes volt, Leültem egy padra s elmerengtem, midőn egyszerre két éles szemmel találkozott tekintetem, melyek feltűnő figyelemmel meredtek reám.

Egy középkori idegen ur volt, nagy fekete bajusszal és sűrű barkóval. Nem ismertem.

Ő ajkaira tette kezét és eltűnt a tolongásban. Ekkor gondoltam reá. Ez ő volt; az ő szemei voltak azok s ezekre az ajkakra nyomtam én csókot. Az albausz és szakál ismeretlenné tették előttem is.

Összeborzadtam a vakmerőség fölött, melylyel ez az ember magát mutogatni meri; melylyel hozzájuk dörzsölködik a bírakhoz, a kik meglehet, holnap halálra fogják ítélni.

Végtelen szánalom fogott el. Láztól reszkette siettem haza. Félttem magamtól s elhatároztam, hogy megváltoztatva uti tervemet, visszatérek Párisba.

Másnap reggel el is utaztam Firenzéből. Az ut mellett egy karsu fiatal lovas vágatott el fehér nyári ruhában, nagy szalmakalappal. Barátságosan köszönt. Ez is ő volt. Bámultam őt, a ki ily regényt csinál az életből. Ha olvasná az ember, nem hinné el.

Itt hat hónap mulva egy levelet kaptam, melyben e sorok álltak:

„Kisasszony! most már nem szükséges, hogy lekemélt imádkozzék s hogy az akasztófánál féltem. Imádkozom ezután én kegyedért is. Csak emlékezzék reám. Más pályát választottam, miután kitűzött céljaimat elértem. Nővérem elcsábítását kellett megboszolnom, s most, midőn ötven kéjenczet tönkre tettem, nyugalomba vonulok, imádkozva bünyös lelkeikért.

Franciscato.“

dánkat összezsúroltuk a nászával s a két zenekar mondhatom remekelt. Tóth György vendéglős igen jó enni s inivalókkal szolgált, tehát ettünk, ittunk s a mi fő, táncoltunk jó kedvvel s csak a reggeli 7 óra, mikor a nap már igen szépen diszített tánc-termünköt beragyogta, szözlottuk szét, azon jó reménnyel, hogy a jövőben még sok ily jó mulatságot rendezendünk.

x. y.

Városi bizottsági közgyűlés.

Debreczen, február 28.

Méltóságos Degenfeld Schomberg József gróf főispán, megnyitván a népes közgyűlést, röviden utal arra, hogy mily nagy előnyöket nyújt egy városnak, Debreczennek is, a kebelében állomásozó nagyszámú katonaság és még nagyobbakat, ha az minél több és magasabb rangú tiszti kar alatt áll, és a közgyűlés ne a hozandó áldozatnak nagyságából, hanem a közvetett és közvetlen haszon reményében induljon ki a határozat hozatalában.

Papp Ferencz felolvassa a tanács előterjesztését a folyó évi városi költség előirányzatának felsőbb helyen tárgyalása alkalmával két jelentéktelen tételre tett észrevételre.

Ezután következik a gyűlés legfontosabb tárgyalása: a katonai laktanyák építése, mely hosszas időt vett igénybe és élénk vitát idézett elő.

Előbb felolvastatik a kaszárnya építés ügyének eddigi története, melynek végén a tanács ajánlja, hogy a felséghez küldött költség menesztessék, mely terjeszse elő a városi közgyűlésnek 1882. évi 5287. számú határozatában kifejezett ajánlatát és kérje meg a Felséget azon ajánlat elfogadására.

Elnök főispán ur a tanács javaslata ellenében azt ajánlja, hogy a küldöttégek azon megbízatással ruháztassék fel, miszerint a város hajlandó az egész gyalog és lovas ezred elhelyezéséről gondoskodni. A közgyűlés helyeslőleg fogadja a javaslatot s most a felszólalások hosszú sora következik, melyeken kivétel nélkül egy ugyanazon gondolat és vélemény vonul végig. E vitában részt vettek Magyar Gábor, Jóna Dániel, Mészáros, ki eltagadja ugyan a főispán propositióját, de előbb az új költségvetés előterjesztése végett a tanáchoz kéri visszatérni az ügyet, Kovács Sándor tiszti ügyész, Polgár András, Beke Mihály, ki csatlakozik Mészáros javaslatahoz, Szentesi, Márk Endre, Simonffy Imre polgármester, ki szerint egyedül a külpolitikai viszonyok határoznak a katonaság létszáma és annak állomásozása helye felett; nagyon érzi ő is a kaszárnya építés szükségességét, de fél bele menni, mert nem vagyunk rá elkészülve, ha bár az állam garantiát nyújt is. Szerinte ha ő felsége megadja a város kérését, a házi pénztárra nem lehet egészen támaszkodni, hanem a lakosokra, kik felszabadulnak a laktanya építés után a katonaság szállásolási terhektől, kell kivetni a törlesztési költséget. Magyar Gábor hozzá járul a polgármester javaslatahoz, Kövesdi János elosztlatni kívánja a polgármester agódmait s hivatkozik a gyűlés egyhangú beleejegyzésére s a közvéleményre.

Mészáros eláll indítványától s csatlakozik a főispán javaslatahoz. Ezek után főispán felteszi a kérdést: elfogadják-e vagy nem a közgyűlés a tanács javaslatától eltérőleg azon indítványt, hogy kéressék meg a felséget 3 gyalog batalionnak s ennek törzsenek

Nem tudtam a levelet teljesen megérteni, de eltettem emlékül a száraz narancsvilág mellé, melyet szent kegyelettel özik most is. Ott van ama szekrényben levél is, virág is. Chatieul ur, ön eléri, vegye csak le.

Nos?! másfél év mulva nyomába jöttöm, a mit a rejtélyből nem értettem. Ismét Olaszországban utaztam s Firenze mellett betértem a kapuzinus zárdába, hol egykor oly buzgón imádkoztam.

A prior lejtött elem a beszélő szobába s én újra alamizsnát adtam át neki a szegények számára.

Egy fiatal szerzetes volt kíséretében, a ki láttamra összeresztett és zavartan sűt le szemeit. Midőn ismét felemelte, megismertem bennök ama szemeket, melyek egykor oly nyugtalanul függtek rajtam a Boboli kertben.

Franciscato volt. Nem árultam el, hogy felismertem. Ő sohajtva távozott, a nélkül, hogy egy jellel tudtomra igyekezett volna adni kiletét. Én a templomba siettem és még buzgóbban imádkoztam, mint két év előtt.

Baghy és Sváb.

Ki ne ismerné a széles alföldön e két egymáshoz forrt nevet? Szathmáry György a „N-“ben tárczát ír róluk, elbeszélve, hogy Baghy József a buzgó katolikus 35 év óta áll vagyoni közösségben egy zsidóval, kivel példátlan egyetértésben és barátságban él. Soha köztük e hosszú idő alatt egy komoly szóváltás nem történt.

Bérleteken kezdtek s most is a nagy közös birtok mellett 5—6000 holdat tartanak bérben a kinstártól. Vállvetve, egyesített erővel és szorgalommal, egymás egyéni és

és egy egész lovas ezrednek városunkban elhelyezésének megadására, a város magára vállalván az elhelyezésre szükséges laktanyák építési költségeit, melyek költségen utján lesznek fedezendő, és ha a törlesztési rátát az állam által fizetendő évi haszonbér nem fedezné, a hiányzó összeg az adózó polgárokra katonatartási váltásig ezimén kivett közköltség által pótolassék. A névszerinti szavazásnál a kérdés 84 igen szavazattal, tehát egyhangulag elfogadtatott. A küldöttség tagjai lesznek: gr. Degenfeld József vezetés alatt Simonffy Imre, a tanács részéről Laky Lajos a bizottság közül: Simonffy Sámuel, Dr. Zelizy Dániel, Buzás Elek.

A tanács Szepeffy és Kerekes, Zádor Lajos, és Tóth Gyula kereskedő cégeknek az általok eddig is bérelt boithelyiségeket árverésen kívül átengedi további hat évre 2000—2000 forint évi haszonbérért. Tóth Gyulának azon általa tett ígéret elfogadásával, hogy boithelyiségeknek külsejét június elsejére esimesan átalakíttatja.

A lakbér szabályzat megállapítása Komlóssy Arthur javaslataira idő rövidsége miatt későbbi (márciusi) közgyűlésre halasztatik s kinyomatása elhatároztatik. A legeltetési rendszabályzat, mely a gazdasági bizottság módosításával terjesztett be, 32 szavazattal 21 ellenében hosszas heves vita után, melyben részt vettek Magyar Gábor, Ökrös János, Rottler József, Mészáros, Öry Mihály, Jámor Ferencz, elvetetett. Ezzel a gyűlés 1 órakor véget ért.

Mivel javíthatja a közép és kisbirtokos osztály jelen helyzetét.

Debreczen febr. 27.

II.

A kettős és hármas nyomású gazdaságoknál ugarrá gabna következik péld. ugar buza v. rozs, avagy ugar, buza ugar tavaszi, a hármas nyomásúnál pedig egy pihenő év után két gabna termő év következik pld. ugar, őszi, tavaszi. Hogy még az előbbi t. i. a kettős nyomású rendszer sokkal tökéletesebb, az kétségtelen, mert míg itt minden évben fele pihen a földnek, ottan csak 1/3 része. De ez csak a jövőre előny, a jelenben pedig hátrány, mert nagyon sok föld fekszik használatlanul.

Vannak azonban ily kettős forgók is.

1-ször ugar, 2., őszi, 3., kapás (dohány v. tengeri) 4., őszi; hol az egyik ugar helyett kapás növény szerepel. Ez azonban csak akkor lehet, ha a gazdaság elegendő réttel bír melyen kellő mennyiségű takarmány terem s így a szükséges trágyát előállíthatja, v. a szükséges trágyát máshelyről szerzi be pld. ha város közelében van, vagy ha az ugarban termel takarmányt, s itt már a váltógazdasághoz történik átmenet.

A rabló gazdálkodásnak s a 2-ik és 3-ik nyomású rendszernek már most is megválszik káros hatása, mivel az átlagterméseket az ily gazdaságoknál nem tudják felebb vinni 5 magnál s hogy ez később még lejjebb is fog szállani, ha csak az egész irány más fordulatot nem vesz előre látható. E rendszernek, illetőleg a rossz gazdálkodásnak s nem csupán a föld silányabb voltának tulajdoníthatjuk, hogy az egész debreczeni kataszteri kerületben tehát Bihar, Szabolcs, Szathmár, Hajdu, Békés megyékben a szántóföldek évi átlagos tiszta jövedelme holdanként 4 frtnál többre nem megy, míg a Dunántúli megyékben ez 7 frtra emelkedik.

gazdasági erényeit mintegy kiegészítve, szerettek együttesen vagy 22,000 hold földet, mely 6 milliónál nagyobb értéket képvisel. Ilyen eredményt mutathat fel a magyar, ha a zsidóval össze fog. Külön-külön, egymás nélkül bizonyára nem vitte volna ennyire se Baghy, se Sváb. — E két ember egymást kiegészítve, együtt képez egy egész embert. Baghy bele vitte a közös vállalatba végtelen gyakorlati eszén és gazdatehetségén kívül azt a soha szünni nem tudó, szolid és becsületes munkásságot, nagymérvű takarékoságot, mely egyszerű életmóddal párosul s nem pocskolja el a becsületes szerzeményt, hanem annak nagyobb részét folyton és tovább tökélteti; — Sváb Jakab viszont a gazdasági üzleti és magasabb értelmi vezetésével járult a közös vállalat emeléséhez. A piaci konjunkturák ügyes kihasználása, az okszerű gazdálkodásra való berendezkedés, gépek használata, reformok megvalósítása, a marhatenyésztés felkarolása: ezek Sváb gondjait és érdemét képezik.

A két ember ily módon egymást mintegy kiegészítve, majd nem elválatlanul forrtak össze. A gazdasági érdekeken kívül még családi kötelékek is fűzik össze őket, a mennyiben Sváb Jakab egyik leánya egy Baghynak, Imrénének a neje. A két öreg anynyira összeszokott és összeforrt egymással, hogy nem tudnak megválni. Kezelik tovább együttesen és közösen a nagy birtokot. Idegen gazdatisztekre nem igen van szükség, mert a gazdatiszti személyzet is szépen kikerül a Baghy- és Sváb-fükből. Politikailag Sváb kormánypárti, Baghy szélsőbali. De azért nincs köztük soha kollísió. Kortárskednek, ha kell, de a nélkül, hogy ruínálnák magukat. A rendkívül sok természetes ésszel megáldott öreg Baghy fizikailag és erkölcsileg erős kinyomatu egyéniségét átláptáta családja tagjaira is: az egész Baghy-család

Minden gazdaság, mely helyes vetés forgóval nem bír, határozatlan rabló gazdaság. Lehet azonban ily kezelés, mely mellett évről évre folyton gabna, kereskedelmi vagy iparnövény természetű ugyanazon földön s még sem nevezhető rabló gazdaságnak, ez azonban csak is nagy városok közelében lehetséges, hol a dus trágyázás által kívülről adják vissza a földnek azon vegyi alkotórészeket, melyeket tőle termény alakjában elvettek. De az ily — többnyire három nyomású — gazdaságok, a minők különösen a Tiszán túl fordulnak elő jelentékeny számban, melyek talaja évtizedeken keresztül nem trágyáztatik meg kellőleg, méltán nevezhetők rablógazdaságoknak.

A váltógazdaságok jellege, hogy bennük ugar nincs, a kalászos, kapás és levelű dus takarmány növények rendszeresen váltogatják egymást. — E gazdaságok sok álló és forgó tőkét igényelnek, de a tiszta jövedelem is ennek megfelelő.

Ilyenek pl. az u. n. narfolki 4-es rendszer:

1., takarmány (zabos búkköny vagy lence) 2., buza, 3., kapás, 4., tavaszi vagy 1., lóhere, 2., buza, 3., dohány, 4., tavaszi, 5., zabos búkköny, 6., repeze, 7., buza, 8., répa, vagy pedig 1., lóher 1/2 ugar, 2., buza, 3., dohány 1/2 kukorica, 4., tavaszi árpa és zab, 5., zabos búkköny, 6., repeze, 7., buza, 8., répa, vagy végül: 1., lóher, 2., dohány, 3., buza, 4., zab, árpa és tengeri, 5., zabos búkköny, 6., repeze 1/2 ugar, 7., buza, 8., répa. Az ily formán berendezett 200 holdas gazdaságnál az igás munka elosztása a következő:

Február-április hónapokra esik 56 hold. Április hónapra esik 12 hold. Junius hónapra esik 50 hold. Julius hónapra esik 13 hold. Augustus hónapra esik 19 hold. Szeptember-Dezember hónapokra esik 50 hold.

Röviden szólottunk a különböző gazdasági rendszerekről, említettük azok előnyeit és hátrányait: tudjuk, hogy ott hol a közlekedési eszközök jók és olcsók, a föld jó, a munkás viszonyok kedvezők, a piaci árak nagy ingadozásnak nincsenek alá vetve, az az kiegyenlített és magasak: ott intensiv gazdaságnak van helye; ellenben a hol e viszonyok fordítottja áll, ott az extensiv irány lesz az uralkodó.

Azonban vannak vidékek — talán a gazdasági kellő szakértelen hiányánál fogva — hol megmaradtak egy ősrégi gazdasági rendszer mellett, mely üzem móddal megélhet ugyan a nép, de vagyonszám nem lesz. A terhek ugyan szaporodtak 48 óta, de a jövedelem nem emelkedett s a gazdasági rendszer lényegében nem változott, mivel akkor is a 2-ös és 3-as nyomású rendszer volt uralkodó s most is ez a tulnyomó.

Vannak ugyan szabad gazdaságok is, hol nincs határozott vetés forgó s azon növényeket termelik melyek legjövődelmesebbeknek ígérkeznek, de itt még a hátrány az, hogy a marha tartás — tenyésztésről még szólni sem akarok — tekintetbe sem vehető alacsony fokon áll.

Itt volna a legfőbb ideje jobb rendszerhez átmenni mely a nagyobb marhaállomány tartását s így a kellő trágyázást is lehetővé tenné.

Különösen a tisztántúli megyékre, — hol a gazdasági viszonyok különben is intensívek a legelő gazdasági rendszer helyesebb volna az eddigini, bár a 2. és 3. nyomású rendszerrel is lényegesen javulna állna be, ha az ugar takarmány termelésre rendeztetnék be, a hol ez lehetséges. — Ez átmenet nem-

ban józanság munkaszeretet és szorgalom uralkodik. De míg maga megmaradt egyszerű embernek, gyermekeinek tisztességes nevelést és műveltséget adott. Baghy, mondhatni, mint szegény ember kezdte meg önálló pályafutását. Kezdte jóformán semmivel és teremtett a semmiből, még pedig sokat, úgy hogy ma, mikor 83 éves számlát, nem cserél akármilyen nagy vagyonra, életmódja megadja rá a feleletet.

Baghy csak az utolsó tíz év óta hál ágyban, azelőtt a földön vagy deszkán aludt s feje alá téglát vagy egy hasáb fát tett, hogy korán ébredjen és munkához lásson, mely tart nála kora reggeltől késő estig. Egész élete: szakadatlan, monoton, prózai munka, melyet nem vált fel kényelmes sista, mit ő csak hírből és mások példájából ismer, sem koronkint lakmározás. Ugy elfoglalja magát, hogy ideje szórakozásra, mulatságra nem marad. Alig szól pár szót, már megy, lát a dolga után; mindig siet, pedig nyolczvanhárom év terhe nyomja vállait. De ezt a magas kort az öreg föl sem veszi. Fialat ruganyosságjal jár-kelel és intenzi ügyeit. Diskursus, tréfa, pipász mellett való kedélyeskedés: mindezt ő nem ér rá. Egy másik kiemelkedő jellemvonása: a józanság. Bort, szeszes italokat nem iszik. Ilyen jellemű embernél önként következik, hogy takarékos is. Nem szivesen teszi, hogy kimozduljon uradalmából, de ha mégis elkerülhetetlen, s ha p. vasuton kell utaznia, észbe sem jut a vagyoni állásának megfelelő első osztály, hanem utazik a harmadik osztályban. No de egyben még sem tagadhatja meg, hogy magyar ember. Luxust izz ő is, az egyetlent, a miről nem tud lemondani és ez a — pipa. Még pedig a krajczáros fajtából. Takarékos tehát a luxusban is. Talán ruházatra költ sokat? Szó sincs róla. Ugy jár, oly viselkedet hord, mint az alföldön szélitiben a „pógarok.“

zetgazdasági s na, mivel az tényezőként osztályt nyagsá dítaná. — Az kisebb gazdaságok hetylen, hol a leges részkét ve épen megk nem kénytelen ből a tiszta kednek.

De éppen melyek a legforgó, mivelés

Másik el sági rendszerre időre elodáztatnék.

Továbbá minden 200 addig az int területre 45 üzem mód me nem lenne mő ez arányban let — növeke változatosabb kiegyenlített a jövedelmel dozásoknak a lem is jelenté

— A de termében 188 d. u. 3 órakor folyó ügyek.

— A he tott választm gyak lettek és Stiber, értekezletre f vendes tudom iparos értekez részere megk natkozó petít hivott és jele nökségei is m bizatott, hogy Lajos, K ö r o országgyűlési mány évi jele és gazdasági másul vétette tartandó évi 1/2-ada kisors vásároltatott.

— Felh tisztviselőg a lefolyt mul érkezvén, mel leti tagok a 9/10 a/0 kam Felkérem enu urakat, hogy ditott kamat hozzam a kir márczius hó beadni szives hó 28-án. H a számtiszt, eg

— Hall sulatunk ke Halm a in talomajtká. felesleges m szintársulatu

Vasakarát: e Baghynak.

A mit e meg kell tört dul is. Előtte lenség. A ho unoka s egy beli természe lonkezni. Csó sárta kell m hiába akarta fergeteget, e melybe teng nált semmi. sárta kell m Három derék megindultak fok-nál egy mellet, hogy tongott, oly csak neheze állitva a ko körülményre tegyen ő is gós lovat is

„Eh, m efféle haszta meg kiczipe mig kiszálló ladhatunk.“

A kocs pillanat alak kocsiától a denik sárát

„El-e r nagy ügygy hatatlan fle „Ördög pamat.“

zetgazdasági szempontból is igen fontos volna, mivel az államban oly annyira fontos tényezőket szereplő kis és középbirtokos osztály anyagi jólétét jelentékenyen előmozdítaná. — Az intenzív rendszer különösen oly kisebb gazdaságok számára volna megbecsülhetetlen, hol a család tagok magok is tényleges részt vesznek a mezei munkában, vagy éppen maguk művelik földjeiket s így arra nem kénytelenek kész pénzt kiadni, mely okból a tiszta jövedelem nagy mérvben emelkednek.

De éppen a paraszt gazdaságok azok, melyek a legrosszabbul kezeltek a vetés forgó, mivel és trágyázás szempontjából. Másik előnye volna a helyesebb gazdasági rendszernek, hogy a föld kimerülés jóidőre elodáztatnák, v. éppen megakadályoztatnák.

Továbbá míg a tiszta legelő gazdaság minden 200 holdra csak 3 embert kíván; addig az intenzív váltó gazdaság ugyan e területre 45 embert szükségel; ez utóbbi üzemmód mellett tehát sokkal több embernek lenne mód nyújtva a megélhetésre. Ugyan ez arányban — mint a munkás kéz szükséglet — növekednék a jövedelem is, mivel a változatosabb termelés s a jövedelem kiegyenlítetté válva, az egyes évek tiszta jövedelmei nem lennének oly nagy ingadozásoknak alávetve s így az átlag jövedelem is jelentékenyen emelkednék.

Napi hírek.

— A debreczeni ref. egyház tanács-termében 1884. évi február hó 29-ik napján d. u. 3 órákor gazdasági ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

— A helybeli iparoskör tegnap tartott választmányi ülésében következő tárgyak lettek elintézték: Szikszay Lajos és Stieber János mint az országos iparos értekezletre felküldött képviselők jelentése örvendes tudomásul vétetett, s az országos iparos értekezlet által kidolgozott s a kör részére megküldött, az új ipartörvényre vonatkozó petíciót nemcsak a kör, hanem a meghívott és jelen volt egyes ipartársulatok elnökségei is magukévá tévén, az elnökség megbízatott, hogy ahoz képest informálja Kiss Lajos, Körösi Sándor s Thaly Kálmán országgyűlési képviselőinket. — A választmányi évi jelentése, a kiállítás, kézműipari és gazdasági szakosztályok jelentései tudomásul vétettek. A folyó évi mártius 2-án tartandó évi közgyűlésre nézve a választmány 1/3-ada kisorsoltatott. Egy tekeasztal megvásároltatott.

— Felhívás. Az I-ső magyar általános tisztviselő egyesületi zárszámadás leérkezvén, melyből kitűnik miszerint az egyesület tagok a teljesen befizetett üzletész után 9/10 kamat osztalékban részesítettek. Felkérem emellett a tisztelt együleti tag urakat, hogy tagkönyvecskéiket, a megállított kamat és osztalék felvétele céljából, hozzám a kir. kataszteri igazgatósághoz 1884. március hó 5-ig együttes feltérjesztést végt beadni sziveskedjenek. Debreczen 1884. febr. hó 28-án. H. a. m. r. Károly kir. kataszteri számtiszt, együleti ügynök.

— Halmainé jutalomjátéka. Szintársulatunk kedvelt és kitűnő énekesnőjének Halmainé asszonynak lesz kedden a jutalomjátéka. Halmainé asszonynyal szemben felesleges minden dicséret, mert ő egyike szintársulatunk azon tagjainak, kiket a leg-

Vasakarát: egy másik jellemvonása az öreg Baghynek.

A mit egyszer föltett magában, annak meg kell történni, ha a föld sarkából kifordul is. Előtte nincs akadály, nincs lehetetlenség. A hozzá tartozók: 4 gyermek, 22 unoka s egy csapat dédunoka jól ismerik ebbeli természetét s nem is mer vele seki ellenkezni. Csongrádról a szomszédvárosba vásárra kell menni. Kompanistája, Sváb Jakab hiába akarta őt erről lebeszélteni, — utalva a fergetegre, esős időre, a tengernyi sárra, melybe tengelyig süpped a kocsis. Nem használt semmi. Ki volt mondva a szó, hogy vásárra kell menni meg kellett történni. Három derék ló volt fogva a kocsis elébe s megindultak a feneketlen uton. De a „Samu-fók“ nál egy hidhoz érkekeznek, mely a mellett, hogy alatta másfél ölnyi mélység tángott, oly keskeny volt, hogy két ló is csak nehezen fért volna el rajt. Sváb megállítva a kocsit, kiszállt s figyelmzetvén e körülményre az öreg Baghyt, buzdítá, hogy tegyen ő is hasonlóképen, sőt fogassa ki a lógós lovat is, mert baj lesz az átkelésnél.

„Eh, mit vesztegetjük a drága időt efféle hasztalanságokkal! Majd bizony én még kizipekedem az ülőhelyemből! Az alatt míg kiszállok és kifogjuk a lovat, messzi haladhatunk. — Hajts kocsis!“

A kocsis a lovak közé csapódott s egy pillanat alatt a kocsis gazdától, lovastól kocsistól a mélységbe zuhant alá — és mindenik kárát vallotta.

Sváb lelkesedve rohant a hid szélére s lekiáltott az öregnek:

„Eh, még sógor!“

Az öreg Baghy épp akkor mászott ki nagy ügyvel-bajjal a kocsis alól s pusztíthatatlan flegmával csak annyit felelt hogy:

„Ördög vigye, — nem találom a pipámát.“

méltóbb előismerés kísér a színpadon. — Halmainé jutalomjátéka az „Üdvöske“ operette lesz.

— A vörös-kereszt egyesület debreczeni fiók egylete, a me g y e h á z a n a g y t e r m é b e n 1884. mártius 2-án vasárnap d. u. 3 órákor közgyűlést tart, az aláírt tagok tisztelettel meghívotnak: Tárgyak: 1-ször 1833. évi jelentés, az eddigi működés eredményéről, a tagok számáról, a pénztár állásáról. 2-ször. A választmányi tagok egyharmadának újra választása. 3-szor. Jövőre való intézkedések. Kelt Debreczenben 1884. febr. 27. Simonffy Imre m. k. elnök, Gr. Bethlen Mikó Róza m. k. társ. elnök.

— Hirdetés. Közírré tétetik, miszerint a dohánybevéltő hivatal körül kisebb összeget tevő pénz találtatott, a tulajdonosa Végh Gyula alkaptánynál jelentkezhetik. — Debreczen, 1884. febr. 21. Debreczen város kapitányihivatala.

— Sétahangverseny. A sétahangversenyek melyekről már említést tettünk vasárnap veszik kezdetüket. A katonai zenekar a legújabb darabokból állítja össze műsorát. A belépti díj személynként 30 kr. lesz, gyermekjegy 10 kr. páholy 1 forint. Fehér Hermann arról is gondoskodik, hogy a buffékban hideg és meleg ételek legyenek kapkátók. Jegy k előre válthatók ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében.

— Butor eladás. Mindenemű ócska, de jó állapotban lévő butorok és házi eszközök, valamint egy lejátszott zongora a városból való elköltözés miatt a legutányosabbban eladó. Értekezhetni Csokonai utca 1471. sz. a.

— A „kölcsonös-segélyező egyesület“, mely a szegényebb néposztály és iparosok érdekében alakult tegnap délután tartá igazgató választmányi ülését, mely alkalommal constatálva lett, hogy eddig befolyt 646 tagtól 3414 (20 kros) részlet fizetésből 2794 firt 20 kr, beiratási és könyvecskéik díjából 747 firt 10 kr együtt tehát 3541 firt 30 kr. Mely igen szép eredménynek mondható. Kik eddig be nem fizettek valamint, ha kimég ezután mártius végéig — mely időig ki lett terjesztve a beiratkozás — belépni kíván 1 kr büntetést fizetni tartozik s az első csoportba csak is addig vétetnek fel tagok, míg a 700 lap betelik. Ez alkalommal hat iparos részére a kért kölcsön megszavaztatott, melynek felvétele végett jelentkezhetni e hó 29-én d. u. 3 órákor az ipar s kereskedelmi banknál levő irodában, vagy pedig Vadon Sándor együleti ügyvédnél (kis-uj-utczán 1717. sz. a.)

— Gyászjelentés. Mély fájdalommal tudatjuk szeretett nagybátyánknak néhai polgár TÖRÖK ANDRÁS ácsmesternek hosszas, de különösen négy napi súlyos betegség után, végegyenülésben életének 71-ik évében, folyó 27-kén, délelőtt 11 és 12 óra között történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi részei március 1-én, szombat délután 2 órákor, előbb a kismester-utcazi 1106-ik számú háznál, majd a ref. nagytemplomban tartandó rövid gyászszertartás után, a péterfiai sírkertben tétetnek örök nyugalomra. Mely végtisztességétükre a megholdogultnak rokonait, barátait, általában a résztvevő közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1885. febr. 28. Béke poraira! Török Juliánna, férjével Pál Jánosnal s gyermekeivel, Török Sándor nejjével s gyermekeivel, Török Ferencz nejjével s gyermekeivel, Gulyás József nejjével.

— Az öngyilkos Tassy Károly levelei. Nehány nappal ezelőtt történt városunkban ama borzasztó öngyilkosság, melynek városunkban már harmadik tanuló lett szomorú áldozata. Annak idején röviden említettük volt, hogy a szerencsétlen ifju őt levelet hagyott hátra; köztük egyet szüleinek, mely versben van megírva s így hangzik: „Kedves szüleim! Boldog aki ifjúkorba Hull alá a hideg porba, Mert így keblét a föld buja Fájdalmival fel nem tudja. — Tudjátok mi volt fiatok, Es hogy mi lett volna? Ember, kinek mindig Nyomorun foly dolga. Sok ezernyi bajjal Jár a földi élet, melynek ösvényén a vándor hamar téved. Itt lent egymást váltják Aggódás siralom, és a bün, mely miatt Fedez a sirhalom. — De fent, hol fiatok Most már nem él mint test: Könyvtől aggódástól, Mentve van a lélek, — A földnek hideg gyöngye Takarja testemet Kedves szülek! Apóliom Isten legyen veletek! — Kívánom az ég áldja meg Minden léptetek nyomát, Mert kezetek s jó lelketek életet gondozták. — S vegyétek a bucsuszómat Me. lyet hült ajkam rebeg: Minden szives jószág. tokért Áldjanak meg az egek! — Áldjanak meg itt, s majd végre, Hol ismét látok, az égen! kézeskölő fiók: Kálmán“

A testvéreihöz intézett levél így szól: „Kedves testvérek: Testvéreim! az én életem rövid volt, csak oly rövid, Mint a napfény, mely a felhőn Szivárványkép megtörik. Ti vagytok jó szüleinkhez Miképp testvéreim közel, Isten nevében könyörgök! Ne hagyjátok öket el! Isten ki minden jót eddig Nagy kegyesen számban vett, Áldásával megfizeti Keresztyéni tetteket. Im most megyek — áldás rátok: Boldogabbul, éljétek, Mint én, ki legszebb időben Hagyom az életet: szerető testvéreik: Kálmán. Eljétek boldogul!“

— A frakk napjai megvannak számlálva. A divat — legalább a párisi szalonnokból — számuzi a feckszarku kabátot, s vele együtt a sötét színű ruhákat is. Már a

mult évben több elegáns ur bálókra is rövid világos nadrágban és színes kabátokban jelent meg, fejükön cylinder helyett alacsony tollas kalappal. Ez évben az arisztokratia Chambord gróf halálát gyászolja, s a miatt nem lehetett divatba hozni a színes ruhákat, de a gyászidő leteltével, a párisi uracsok aligha fognak többé mint „sötét fellegek“ megjelenni az ünnepélyeken.

— Esküvő szalmakoszorúval. E hó 19-én Sümegi molnár-legény esküvője egy derék bajai hajadonnal, nem ment végbe minden akadály nélkül. Mikor a lakadalmas ment a templomnál megállott s a vőlegény ki lépett kocsijából, hirtelen egy dühös néember termett előtte s a fejére dobott egy koszorút, mely szalmából volt fonva s piros paprikaeszevekké volt feldiszitve. Hogy hűgyünk, a ki — mellesleg mondva — szakácsné, a szalmát és paprikát nem találta föl szárazon, hanem szószt is adott hozzá a legválogatottabb szidalmakból, az magától értetődik. Szemére hánytva a megkoszorúzott vőlegénynek, hogy őt négy évig hitegette, tartotta ígéretekkel, s ezt e szemrehányást oly élénk gesztikulációval kísérte, hogy a hűtlen Szelodon ünnepi frizuráját esakis rendőri intervenczió mentette meg a megté-pázástól. A folyvást szitkozódó lányt elhur-colták, míg Sümegi — az utcaifjúság élénk derültsége közt, — a templomba retírált, hol aztán az esketést minden további akadály nélkül megtörtént.

— A jelképes pof. Mulatságos jelenet játszódott le a minap egy fővárosi járásbíró-sági hivatalban. Egy orvos panasolta be egyik ismerősét, mert népes kávéházban „hatalmas“ potot kapott tőle. A bíró így szólott, a perlekedők közt: Uraim béküljenek ki, hisz mind a ketten megütötték egymást. Egyik sem vethet semmit sem a másik szemébe. — Oh kérem — mondá az orvos — az a pof, amit én kaptam, csak úgy csattogott, míg az enyém, csak „jelképes“ pof volt. — Jelképes, hogy értem ezt? — Hát ugy hogy én csak meglóáltam a karomat, ezzel akartam kifejezni megvetésem ez ur iránt! A bíró aztán nagy ékes szólással megmagyarázta neki, hogy a „jelképes“ és „csattanós“ pof közt nincs különbség, s így törént, hogy a két férfit megelégedve a felvilágosítással karonfogva hagyta el a hivatalt, s azóta igen jó barátok.

— A gyümölcsfák jelző táblácskái mint egy amerikai kertész állítja teljesen feleslegesek. Legjobb az állandóan egy helyben maradó fák és cserjékre vonatkozólag egy térképet készíteni és ezen jelölni meg minden egyes fának nevét, ültetési vagy nemesítési évét, továbbá mindazon körülményeket, melyek a kertészre nézve érdekekkel bírhatnak. A fák rendszeren sorokban állanak. A térkép készítését tehát végezhetjük úgy, hogy egy kellő nagyságu papírlapon függőlyes és vízszintes vonalakat húzunk. A keletkező négyzetek mindegyike egy-egy fának felel meg és számokkal látandó el. Ezen négyzetekben így aztán a fának fenn-tebb említett geneológiája, mely ezélnak a legjobb jelző tábla is csak hiányosan felel meg. Az ugyanazon fajú fákak jelképező négyzeteket közös jellel vagy színezéssel lehet felismerhetővé tenni, mi az egész gyümölcsös áttekinthető felette könnyíti. Az élő növényeknek, legalább addig, míg meg nem ösmerkedünk velük táblára szükségük van; az ezélnak legjobban megfelel a czinkbadog oly háromszög alakjára vágva, a melynek magassága 6—8, alapja pedig 2 hüvelyk. Erre kés hegyével fel lehet írni a fa vagy növény nevét és vagy magára a fa egy galyára lehet csavarni hegyes végeinek behajtása által vagy pedig külön károhoz lehet erősíteni.

Legújabb.

„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

Budapest, febr. 28. A képviselőházban a miniszterelnök benyújtotta a Most-metkoviczi vasut építése tárgyában készült törvényjavaslatot. Az igazságügyér bemutatja a Svájcczal kötött s a szegényjog kölcsönös biztosítására vonatkozó szerződést. Az íróművészi tulajdonról szóló t. javaslat részletes tárgyalása folyt. Barcs-Daruvár-Pakráczai Szlavon vasut építési engedélyének megadásához kikötött 350000 frtnyi biztosítéki összeget B e n i e s bécsi bankház és társai engedélyesek ma a pénzügyminiszteriumnál letévén, az engedély valószínűleg a legközelebbi napokban kiadatik.

Berlin febr. 28. Mihály nagyherczeg, az orosz küldöttség tiszteletére rendezett diszlakomán, Vilmos császárt és az orosz czárt felköszönté.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

VII. Bérlet 10. szám.

Péntek febr. 28-án

adatik:

EGY KATONA TÖRTÉNETE.

Dráma 5 felv.

Felolvas szerkesztő és kiadó laptulajdonos

Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

IGÉRVÉNYEK,
1864-iki Osztrák állam sorsjegyre
főnyeremény 200.000 firt.
huzás 1884. márczius 1-ső.
Egész 4 firt }
fél 2 „ 25 kr } 50 kr bélyeg

Magyar vörös kereszt együleti sorsjegyre
főnyeremény 50.000 firt.
napifolyam szerint
az ipar egyesületi takarékos
és hitel intézetnél.

Gyümölcsfa eladás.

A debreczeni kir. gazdasági tanintézet pallagi faiskolájában a tavaszi elárúsítás megkezdetvén, felkéretnek a tisztelt venni szándékozók, hogy megrendeléseiket ideje korán megtenni sziveskedjenek.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

51.

380. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom
készítményeinek
— készpénz fizetés mellett. —

Arak ausztriai értékekben

költségmentesen

KÖLELEZTETÉS NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
ingyen szákkal.

AB. Auztriai dara nagyszemű	19.60
C. Szinte középszerű	18.60
O. Királyliszt	18.60
1. Lángliszt	18.—
2. Montliszt	17.40
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	16.80
4. „ 2-od rendű	16.—
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	15.40
6. „ 2-od „	14.40
7. Közép kenyérlisz 1-ső	13.60
8. „ 2-od „	12.80
8 1/2. Barna „ 1-ső	11.40
8 3/4. „ 2-od	9.40
9. Lábblisz	7.60
10. Veres liszt	5.40
11. Finom korpa szákkal 50	4.80
12. Durva korpa szákkal a 50 kgr.	5.20
12. „ „ szákkal 50 kgr.	4.60
Simán őrlött búzaliszt szákkal 75 kgr.	10.40
Ugyanaz „ „ nélkül	9.80

D A R A és L I S Z T.

25 kilós zacskókban

100 kilogramm zacskóval együtt
60 kr-ával drágább.

Debreczen, 1884. febr. 19.

Kisebb vételeknél 60 krral drágább.

Valódi

quedlinburgi
répamagot,
francia-,

olasz-, és magyar
luczernmagvakat,

valamint kitűnő szép
stiriai vörös

lóheremagot
jutányos árban ajánl
CSANAK JÓZSEF

fűszerkereskedése.

MÁR MÁRCZIUS 1-ÉN
LEGKÖZELEBBI HUZÁSA
A MAGYAR
VÖRÖSKERESZT
SORSJEGYEKNEK.

kaphatók a
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK VÁLTÓÜZLETÉBEN
BUDAPEST, Dorottya-utca 1. sz.

Legolcsóbb sorsjegy. Évenként 3 huzás.

Legközelebbi huzások:

1884. márczius 1-én. 50.000 forint
1884. július 1-én. mindenkori
1884. november 1-én. főnyereménnyel.

Legkisebb nyeremény 6 frt, emelkedik 10 frtig.

Minden a legkisebb nyereménnyel huzott sorsjegy a hozzá kapcsolt nyereményszelvény alapján, tovább játszik minden következő nyereményhuzásokban. Minden nagyobb nyereménnyel huzott sorsjegy a törlesztési sorolásban is mindaddig tovább játszik, míg nem 6-10 frtyi legkisebb összeggel törlesztve lesz.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyamon (jelenleg körülbelül frt 6.50)

LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSA

órás és ékszerész

ÁRJEGYZÉKE

Debreczen, főpiacz-utca 2142. a posta tőszomszédságában.

Oeska arany és ezüst teljes értékében bevételik.

ÉZÜT ÓRÁK JÓTÁLLÁSSAL.	fejlejt	GYÜRÜK.	s fejlejt	ÉKSZEREK.	s fejlejt
Henger férfi óra	9	Ezüst emaille gyűrű	2	14 karatos arany női medaillé	8
" " kettős fedéllel	12	14 karatos arany női gyűrű	4	Ugyanaz valódi gyémánttal	15
Horgony	14	" " pecsét	5	Gyönyörű ezüst férfi mellű	2
" " kettős fedéllel	16	" " facon	3	14 karatos arany	6
Remontoir kulcs nélkül huzható	14	" " karika tres	5	Legujabb ezüst női	2
" " fiom	16	Valódi gyémánt gyűrű	8	14 karatos arany női	15
" " kettős fedéllel	18	" " férfi	12	14 karatos ar. garnitúra	20
" " fiom	24	Fülbevalók.		" " valódi gyémánttal	30
Nickel remontoir	10	14 karatos arany gyermek függő	1	" " inggomb párja	4
Arany órák jótállással.		" " női	3	" " énekgomb garnit.	20
14 karatos női henger	19	Valódi gyémánt	12	Ezüstneműek.	
" " kettős fedéllel	25	" " " "	15	Ezüst gyertyatartó párja	35
Remontoir	28	Fekete emaille	2	" " ezukorszelence	35
" " kettős fedéllel	35	" " arany kapocsossal	3	" " kenyérfosár	30
Férfi horgony	25	Valódi gránát függő	2	" " névjegyartó	20
" " remontoir	30	Ezüst lenese	50	" " gyümölcs-állvány	10
" " kettős fedéllel	45	Ékszerek.		" " kúestartó	5
" " erős	70	14 karatos arany férfi lánc	19	" " burrótszelence	6
Inga órák jótállással.		" " nyaklánc	25	" " dohányzselence	12
8 napig járó 1 m. hosszú	17	Legujabb rövid női lánc	25	" " gyermekvő eszköz	5
8 " " óra s félórát ütő	24	14 karatos arany karék	19	6 pár préselt ezüst dessert	9
8 " " 1 m. 30 cm. hosszú	20	Ugyanaz valódi gyémánttal	30	6 " sima " "	14
8 " " óra s félórát ütő	26	Legujabb ezüst karék	3	6 " ezüst éteszköz.	15
8 " " " s negyed	35				

Vidéki megrendelések utánvétellel a legpontosabban teljesítetnek.

Minden tárgy a kir. fémjelző hivatal bélyegével van ellátva.

Debreczenben valódiak egyedül
Neidlinger G-nél piacz-utca 2145. sz.
Eladás 1 frt heti részlet, a'apos oktatás
ingyen, 5 évi jótállás mellett.
Mindennemű régi varrógép fizetés gya-
nánt elvállaltatik.
Minden más varrógép, mely itt más-
által Singer név alatt árusítatik el az ered-
Singer gépek utánözvénya.

Gyötrő köhögés,

tüdő- és gyomorbetegségek meggyógyítva

a Hoff János-féle malátakivonat-egészségi sőre által. Bécs. Graben. Bräunerstrasse 8. sz.

Nyilvános köszönet.

egy meggyógyult betegről, kiről már barátai egészen lemondtak, meggyógyítva a Hoff János-féle ma-
latakivonat-egészségisőre és a Hoff János féle maláta cukorkák által. A torok- mell- gyomor és tüdő-
bajok ezen valódi kincsben rejltő becses tulajdonok által teljesen eltávolítottak.

Tekintetes ur!

Corabia, febr. 22.

Miután már az 1876 ik évtől igen beteges voltam s dacára a legfondosabb ápo-
lás s számtalan gyógyszer használatának állapotom mind rosszabbra fordult volna, oly-
annyira, miszerint barátaim már csak mint halottat tekintettek, az egyik hírlap bir-
detményi rovatában megpillantottam az on felülmulhatlan malátakivonat-egészségi ső-
rét a maláta mellezucorkákkal együtt. Azonnal mindjárt két egymásutáni szállítmányt
rendeltem meg az ön malátakivonat sőréből, mindegyiket 58 palackjával a hozzávaló
malátacukorkákkal együtt, a hatás meglepő volt. Már a legelső szállítmány elfo-
gyasztása után teljesen helyre voltam állítva, a második már tökéletesen meggyógyi-
tott. Azonban a tulságos erőfeszítések, a gyakori meghűlések következtében ujlag is-
mét az előbbeni állapotba jutottam s ennélfogva kérek az idecsatolt 10 frtért posta
fordultával malátasőrt és cukorkát, testvérbátyám Strak Ferenczet is megbíztam Bécs-
ben, számomra a legelső hajóval még 50 palack sőreket megküldésével.

Legmélyebb köszönetem mellett maradtam mély tisztelettel

STARK ANTAL

gőzmalom-tulajdonos, Corabián, Románia.

Magas elismerőiratok.

„Ezen kitűnő italt mindenkor a legnagyobb sikerrel használom.”

Koppenhága,

Leuning, igazságügym.

Császárok, királyok és hercegek magas elismerőiratai a Hoff János-féle malátagyártmányokért.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata, Ferencz József osztrák császár:
„örömmel tüntetem önt ki.” A szász király: „A királyné anyjának igen jót tesz. A dán király: „gyógy-
hatást tapasztaltam.” A meklenburg-sverini nagyherceg „elismerésemet.”

ÖVÁS!

Csakis valódi Hoff János-féle, a cs. kir. kereskedelmi törvényszék által Ausztriában és Magyarorszá-
ban feljegyzett védjeggyel (a feltaláló arcképe) ellátott maláta-gyártmányokat kell kérni, mások nem
valódi készítményeiből hiányzanak a gyógyfűanyagok és a Hoff János-féle maláta-gyártmányok valódi
készítés módja, ennek következtében — az orvosok nyilatkozata szerint — az egészségre nagyon árta-
mas hatást gyakorolhatnak. (A valódi Hoff János-féle mell-malátacukorkák kék papírba vannak.)

Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmos
Geréby Fülöp és Varga Lajos uraknál. Nyiregyháza: Korányi Imre gyógy. Nagyvá-
rad: Janky Antal. Nagy-Károly: Ujházy István, Kaufmann Jakob, N.-Bánya: Ifj.
Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: özv. Weisz Sámuelné. H.-Böszörmény:
Dengyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszerárában.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Piacz. SIMONFFY-ház.

**Gazdasági gépkovács
kerestetik.**

A kir. gazdasági tanintézetnél, a gazdasági kovács helye ápril 1-től betöltendő.
A kovácsnak érteni kell a gazdasági eszközök és gépek javításához, a gőzeséplőgép
kezeléséhez és a ló vasaláshoz. Egyéb feltételek megtudhatók a pallagi gazdaságban,
vagy Debreczenben az intézet igazgatóságánál, hova a bizonyítványokkal felszerelt
folyamodványok küldendők. Ugyanott levélben felvilágosítások is nyerhetők.

MEGHIVÁS

a debreczeni jogász körnek

folyó 1884-ik évi márczius 9-én délelőtt 10 órakor
az ügyvédi kamara helyiségében tartandó

KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Alakulás. — 2. Tisztújítás.

Debreczen 1884. febr. 24-én.

SIMONFFY SÁMUEL m. k.

kir. tanácsos, elnök.

Szerkesztőség

Piacz. SIMONFFY-ház

HIRDE

előzetes pénzek és
valamint a lap
minden külső m

Bérmertelen levele
fogad

XI. évf

Mi va

(T.) Már szemügyre ve
kérdégetni k
kollega, mon
szólódás a ny
se kell azt v
Napló. Az ó
és nem szeret
ténfereg a ra
pal egy kisse
szabad vagy
nőm én a te
fogja monda
előbb, — s
nélkül a szal
kezve, a te
lánczain.

Az öreg még csak ne
öreg Pulszky
fujni a nemz
akezió ellen
lassan megsz
felé s így fo
ma figyelmez
vigyázatok!
kete éj alakj
kábító hitbe
benne leszek
ket, hát esa
ket, azalatt
az éj alakjai
figyelve, egy
néltóságaiat
és bukásnak

És való nemzet felé
szabadelvű e
delme nem e
met adni a
ezia született
az „inter du

A „Debrec

A debr.

A mega

A casino létre Debrecze
városnak az
esetelni. Del
ségét akkori
tartózkodó v
szolgálatot s
cs. k. katonai
tezett tisztán
nek mindegyi
„táblás u
— továbbá a
élet a főbiróv
ból állott vál
városi tisztvis
tételt követő
rok, kegyesre
leányiskolák
mánya biztoss
lősége, alig 1
két orvos-tud
nehány gyógy
hez meglehető
rosok és gazd
elemeit, a har
hozzáadom; l
reczen város
nek elsorolása

A város építkezés, min
szerű haladás
lenségei. Jár
világításról, b
esetet hallott
ló“ című ven